

UDSKRIFT

af

Arbejdsrettens dom af 7. august 2007

i sag nr. A2007.058:

*FTF
for
PROSA - Forbundet af IT-professionelle
for
PROSA/SAS
(advokat Michael Møllegård Jessen)*

*mod
Dansk Arbejdsgiverforening
for
Dansk Industri
for
Scandinavian Airlines Danmark A/S
SAS-Huset
Lufthavnsboulevarden 10
2770 Kastrup
(advokat Tine B. Skyum)*

Dommere: Lars Svenning Andersen, Børge Dahl (retsformand), Børge Elgaard, Oluf Engell, Peter Funch, Knud Erik Linius og Martin Teilmann.

Denne sag angår, om et selskab, der har indgået overenskomst med PROSA, med rette kan henhøre to medlemmer af PROSA til en overenskomst indgået med Ledernes Hovedorganisation.

Påstande

Klager har nedlagt påstand om, at den indklagede virksomhed skal betale en af Arbejdsretten fastsat bod.

Indklagede har påstået frifindelse.

Sagsfremstilling

PROSA/SAS har i en årrække haft overenskomst for IT-medarbejdere hos Scandinavian Airlines Data Denmark A/S (SAS Data). I overenskomst af 10. maj 2000 hedder det om overenskomstens omfang i § 1:

”Overenskomsten omfatter driftsassistenten, driftsplanlæggere, operatører, tele/lan teknikere, driftskonsulenter, systemkonstruktører, systemkonsulenter, systemprogrammører, multimediearbejdere, multimediearkitekter, QA- og metodespecialister, databasespecialister, performanceanalytikere samt kommunikationsarkitekter der er medlem af PROSA/SAS og ansat i Scandinavian Airlines Data Denmark A/S.”

Denne områdebeskrivelse er – med efterfølgende tilføjelse af ”tele/lan teknikere” – i overensstemmelse med det af PROSA/SAS og SAS Data den 5. marts 1991 indgåede protokollat om nye løntitler og nye lønskalaer. Som bilag til dette protokollat er vedlagt en beskrivelse af ”løntitler”. I bilag 6 er der således følgende beskrivelse af ”løntitel ... driftskonsulent”:

”JOBESKRIVELSE:

Jobbet omfatter personale, der varetager opgaver i forbindelse med planlægning, overvågning og afvikling af applikationer i drift, tager mod kundehenvendelser af enhver art og som koordinerer mellem fagområder og omkringliggende interessenter, herunder:

- Ved effektiv udnyttelse af ressourcer, opnår maximal stabilitet på systemerne.
- Vurderer og medvirker til løsning af systemproblemer – såvel ved direkte indgreb, som i form af kontakt til nødvendig assistance.
- Disponerer anvendelse af ’specialist-tid’.
- Igangsætter problemløsninger på vegne af EDB-brugere.
- Rådgiver og hjælper EDB-brugere.
- Følger op på SDD’s serviceniveau’er og uopfordret reagerer på uregelmæssigheder.”

I en mellem SAS i Danmark og Ledernes Hovedorganisation den 15. marts 2004 indgået overenskomst hedder det om ”overenskomstens omfang” i § 1 bl.a.:

”Aftalen omfatter de i SAS Airline DK ansatte funktionærer med ledelses-/personaleansvar samt de funktionærer, som af SAS anses for virksomhedens tillidsmænd.

Ved SAS’ tillidsmænd forstås personer, der internt eller eksternt kan tegne/forpligte SAS, samt særligt betroede funktionærer.”

I 2004 outsourcede SAS IT-opgaverne – programmering, server- og systemdrift – der hidtil havde været henlagt til SAS Data, til CSC Danmark A/S. I den forbindelse overtog det indklagede SAS-selskab 3 medarbejdere, der blev aflønnet efter henholdsvis PROSA-overenskomsten, CAU-overenskomsten og LH-overenskomsten. I SAS koncernens IT-policy, der senest er opdateret 6. april 2005, hedder det bl.a.:

”IT-strategisk inriktning för SAS

...

- Huvudprincippen är att Bolagets behov av tjänster för utveckling, underhåll och drift av IT-system köps externt. Det innebär bl.a. att bolagen inte ska ha:
 - Egen drift/driftpersonal
 - Egen systemutveckling/programmering
 - Egen IT-research, IT-teknologi (typ att följa IBM/Microsoft/andra leverantörers produktutveckling).”

Jan Waarkjær blev ansat hos SAS i 1978, og hans arbejdsområder kom løbende til at omfatte mere IT. Han blev pr. 1. januar 1994 udnævnt til driftskonsulent under PROSA-overenskomsten. Pr. 1. marts 2002 blev han udnævnt til systemkonsulent under PROSA-overenskomsten. Ved brev af 17. januar 2006 fremsendte SAS et nyt ansættelsesbevis, hvor i det bl.a. hedder:

”ANSÆTTELSESBEVIS:

Vi skal hermed bekræfte, at der mellem SAS ... og dig er indgået følgende aftale, som erstatter alle tidligere aftaler i dit ansættelsesforhold i SAS:

...

Stilling: IT-koordinator.

...

Startdato: 01. februar 2006.

...

SAS-anciennitet: 18. april 1978.

Ansættelsesforholdet er omfattet af funktionærloven.

Overenskomstforhold:

Din ansættelse er omfattet af overenskomsten mellem SAS og Ledernes Hovedorganisation (LH), Lederaltalen – LH/DA, samt de til enhver tid gældende lokalaftaler mellem disse parter.

Arbejdstid:

Du er ansat på fuldtid, og arbejdstiden er fast i henhold til bestemmelserne i ovenstående overenskomst.

...

Løn:

Du aflønnes iht. ovenstående overenskomst.

...

Grundlønsdifference:

Der er en på kr. 10.075,- pr. mdr.”

Benny Freilow blev ansat hos SAS i 1969 og arbejdede på en række forskellige områder. Efter at hans jobprofil som Marketing og Salgs EDB-koordinator havde været til vurdering, blev han den 31. maj 1995 overenskomstmæssigt underlagt Ledernes Hovedorganisation. Ved brev af 17. januar 2006 modtog han et nyt ansættelsesbevis, hvori det bl.a. hedder:

”ANSÆTTELSESBEVIS:

Vi skal hermed bekræfte, at der mellem SAS ... og dig er indgået følgende aftale, som erstatter alle tidligere aftaler i dit ansættelsesforhold i SAS:

...

Stilling: IT-koordinator.

...

Startdato: 01. oktober 2004.

...

SAS-anciennitet: 01. oktober 1969.

Ansættelsesforholdet er omfattet af funktionærloven.

Overenskomstforhold:

Din ansættelse er omfattet af overenskomsten mellem SAS og Ledernes Hovedorganisation (LH), Lederaltalen – LH/DA, samt de til enhver tid gældende lokalaftaler mellem disse parter.

Arbejdstid:

Du er ansat på fuldtid, og arbejdstiden er fast i henhold til bestemmelserne i ovenstående overenskomst.

...

Løn:

Du aflønnes iht. ovenstående overenskomst.”

Da Benny Freilow allerede var omfattet af overenskomsten med Ledernes Hovedorganisation, var der ingen grundlønssdifference.

Ansættelsesbeviserne var vedlagt en af IT-chef Allan Sørensen udarbejdet jobprofil for IT-koordinatorerne. Af jobprofilen fremgår bl.a., at IT-koordinatoren rapporterer til IT-chefen, ikke har underordnede medarbejdere, og at jobbet er kategoriseret som en fagspecialist. Det hedder videre i jobprofilen bl.a.:

”NØGLEMÅL (Formål med jobbet):

- sikre optimal styring, kontrol, drift, forvaltning og udnyttelse af SKC IT-ressourcer (IT komponenter, systemer, telefoni, mm.)
- sikre at gældende retningslinier, politikker og standards for IT området følges og efterleves
- samordne og koordinere IT relaterede brugerbestillinger, samt opfølgning på disse
- sikre korrekt fakturering af IT leverancer igennem en løbende kontrol og opfølgning på volumener og pris
- sikre at aftalte IT leverancer og serviceniveauer efterleves, og at fejl og mangler rapporteres til rette instans
- støtte linie funktionerne med en hurtig og effektiv IT support og problemløsninger

NØGLEKVALIFIKATIONER (Minimumskrav for jobbet)

FAGLIGE

- Grundlæggende viden om IT opnået gennem praktisk erfaring
- Indsigt i forretningsområdernes IT løsninger på et teknisk niveau
- Kendskab til generelle IT komponenter i et kontormiljø, herunder viden om disses sammenhænge og virkemåde
- Projektarbejde og strukturerede arbejdsmetoder
- Økonomisk viden.

...

NØGLEAKTIVITETER

Inventory Management:

...

Kapacitetsplanlægning:

...

Problem Management:

...

Bestilling og opfølgning på indkøbte IT-leverancer:

...

Brugersupport og information:

...

Økonomisk kontrol og opfølgning på IT omkostninger:

...

IT drift/-forvaltning:

...

Kravspecifikationer og projektopgaver:"

PROSA opfattede SAS's overførsel af Jan Waarkjær til og indplacering af Benny Freilow på overenskomsten med Ledernes Hovedorganisation som en krænkelse af den mellem PROSA/SAS og SAS indgåede overenskomst. FTF anmodede derfor ved brev af 21. december 2006 om fællesmøde, som blev afholdt den 22. januar 2007, uden at enighed kunne opnås. Sagen blev indbragt for Arbejdsretten ved klageskrift af 25. januar 2007.

Efterfølgende opslog SAS den 23. februar 2007 2 stillinger som IT-koordinator. Det hedder i stillingsopslaget bl.a.:

"IT-Supporter til SAS Scandinavian Airlines Danmark A/S

Beskrivelse af afdelingen:

Business Support (CPHDD-B) er en støttefunktion i SAS Scandinavian Airlines Danmark A/S. SAS Husets forvaltning, infrastruktur, logistic, Crew Support og IT-support er vores hovedopgaver.

IT-supporten udgøres af 3 personer. Nu vender en supporter tilbage til flyvning og en går på pension i løbet af 2007, så vi søger nu 2 engagerede, servicemindedede medarbejdere, som kan det der med IT.

Ansvarsområde:

IT-Supporten er ansvarlig for drift og forvaltning af basens lokal netværk med tilhørende hard-, system- og standardsoftware.

Desuden er IT-supporten ansvarlig for installation/udskiftning af hard-, system- og applikationssoftware og aktivt medvirkende i systemforvaltningen.

Support til brugere af IT udstyr i et omfang som sikrer stabil produktion og trafikafvikling.”

I opslaget var endvidere oplistet ”primære arbejdsopgaver”, som er identiske med jobprofilens ”nøglemål”, og ”kompetence krav”, der er identiske med jobprofilens faglige ”nøglekvalifikationer”.

Forklaringer

Jan Waarkjær har forklaret, at han har været ansat hos SAS siden 1978. Han er nu ansat som IT-koordinator. Siden 1994 har han lavet det samme, som han laver nu.

I 2006 blev det oplyst, at SAS ønskede at minimere antallet af overenskomster, og de fik forelagt jobprofilen for IT-koordinatorer, der var identisk med deres hidtidige arbejdsområder. Han fik at vide, at han ikke ville få løntillæg, så længe grundlønssdifferentietillægget ikke var udlignet. Han har mistet ca. 30.000 kr. i forøget arbejdstid og ca. 20.000 kr. i manglende lønstigninger.

Der er 3 IT-koordinatorer i SAS. Deres arbejde består i opsætning og installering af nye pc'ere og koordinering med eksterne leverandører. Han har på et tidspunkt udviklet et mindre program til drift af projekter. Udover at han fortsat har ansvaret for denne applikation, arbejder de 3 IT-koordinatorer med samme område.

Titlen IT-supporter ville være mere rammende, da brugersupport, herunder installering og fejlretning, udgør 50 % af arbejdet. Inden for området "problem management" lægges fejlretning ud til en ekstern leverandør, men de laver fortsat meget fejlretning internt, ligesom der også på trods af SAS's IT-politik udføres IT-driftsopgaver internt. Således er ikke alle IT-opgaverne blevet outsourcet. Det administrative arbejde, som består i opdatering af brugerprofiler m.m., udgør 10-15 % af arbejdet.

Han har ikke ledelsesfunktioner eller personaleansvar, og han er ikke tillidsmand for SAS, og han kan ikke forpligte SAS. Han køber ind på baggrund af en request fra afdelingen, som er godkendt af direktøren.

Benny Freilow har forklaret, at han har været ansat i SAS i snart 40 år. Han har bestridt forskellige stillinger og har nu i en årrække arbejdet med IT-området og support. I midten af 1990'erne var han Edb-koordinator for afdelingen "Marketing & Salg", hvilket var et rimeligt stort område.

Han har nu stort set samme arbejdsopgaver som Jan Waarkjær. Han har dog været involveret i et projekt med at overgå til en mere optimal telefoniløsning. Projektet er afsluttet, men han bruger stadig lidt tid på telefoni. Han har ikke ledelsesfunktioner, han er ikke tillidsmand for SAS, og han kan ikke tegne SAS. Han betragter sig selv som en menig medarbejder og ikke som en særligt betroet medarbejder.

Han meldte sig ind i PROSA 1. juni 2004. Han var tidligere medlem af Ledernes Hovedorganisation. Den lokale LH-formand havde set på funktionen og sagt, at det ikke var LH-arbejde. Han orienterede lederen af personaleafdelingen, som var indforstået med organisationsskiftet. Han skiftede bl.a. for at kunne følge PROSA's efteruddannelsestilbud.

Annette Hansen har forklaret, at hun har arbejdet i branchen i 30 år og været ansat i SAS fra 1984 og indtil SAS Data blev outsourcet til CSC. Hun er formand for PROSA/SAS, hvilket hun har været i ca. 20 år. Hun indgik for PROSA/SAS protokollatet i 1991.

Denne overenskomst omfattede alt IT-arbejde og alle IT-stillinger i SAS. Overenskomstens § 1 opregnede derfor alle de IT-stillinger, der kunne defineres i 1991, hvor det hele hed EDB. Overenskomsten indeholder løntitler, der defineres af arbejdsbeskrivelserne. De pågældende personer kan have mange forskellige titler, da man skelner mellem løntitler og titler på et visitkort.

IT-koordinatorerne er omfattet af overenskomsten. Jobprofilens nøgleaktiviteter genkendes fra definitionen af en driftskonsulent og er typiske IT-funktioner. "Inventory Management" og "Økonomisk kontrol og opfølgning på IT omkostninger" er dog ikke IT-arbejde, men resten er IT-opgaver, der lønmæssigt er driftskonsulentarbejde.

Efter salget af SAS Data til CSC beholdt man nogle medarbejdere hos SAS, der skulle være professionelle sparringspartnere til CSC. Hos SAS er der 50 medlemmer af PROSA, som er dækket af overenskomsten. SAS's IT-politik er således ikke dækkende for virkeligheden eller i hvert fald ikke gennemført.

PROSA-overenskomsten indeholder i forhold til overenskomsten med Ledernes Hovedorganisation bl.a. lavere arbejdstid, et andet lønskalaforløb og strejkeret. SAS's overførsel af IT-koordinatorerne til overenskomsten med Ledernes Hovedorganisation må derfor, udover et ønske om at få færre overenskomster, opfattes som et valg af en overenskomst, der er billigere og afskærer strejke.

Arne Sørensen har forklaret, at han er personalechef i SAS Danmark, hvor han har været ansat i 39 år.

Man besluttede på et tidspunkt, at drift og daglig vedligeholdelse af IT-opgaverne skulle outsources, hvorfor SAS Data blev solgt til CSC. Den danske del af SAS koncernen blev da splittet op i 13 aktieselskaber, hvor Scandinavian Airlines Danmark A/S er et af dem.

De 3 IT-koordinatorer kom fra 3 forskellige overenskomster og områder, men blev samlet under samme chef. Man gennemgik arbejdsopgaverne, der primært var administration, håndtering og organisering mellem husets brugere. Opgavebeskrivelsen passede ikke på løntitlerne i PROSA-overenskomsten.

Allan Sørensen har forklaret, at han siden 2004 er IT-chef hos SAS. Han var chef for Jan Waarkjær og Benny Freilow i en periode, indtil man for et års tid siden oprettede Business Support, hvortil de blev overført. Han har lavet jobprofilen med udgangspunkt i, at CSC skal lave det, de bliver betalt for, herunder brugersupport/helpdesk. IT-koordinatorerne skal derfor udføre et arbejde, der er bety-

deligt mere administrativt end IT-orienteret. Jobprofilen for IT-koordinatorerne, der blev diskuteret på flere møder, og som medarbejderne var enige i, afspejlede, hvad han mente, der skulle ligge i jobbet. Profilen tog udgangspunkt i et nyt jobområde, idet de tidligere havde arbejdet med områder, der var blevet outsourcet. IT-koordinatorerne udfører ikke arbejde omfattet af PROSA-overenskomsten.

Peter Rasmussen har forklaret, at han er leder af Business Support, der er en afdeling med 16 medarbejdere, herunder de medarbejdere han overtog fra Allan Sørensen.

Det er ikke hans opfattelse, at IT-koordinatorerne er omfattet af PROSA-overenskomsten. IT-drifts- og forvaltningsopgaverne er lagt ud til CSC. IT-koordinatorernes opgave er at holde styr på de ca. 2.500 brugerprofiler og, at SAS får det, de betaler CSC for. Hvis der opstår IT-problemer, skal medarbejderne kontakte First Line Support hos CSC. Business Support skal kun kontaktes ved indkøb, manglende problemløsning fra CSC eller ved gentagne problemer.

Der var ikke tiltænkt en ændring i arbejdsopgaverne for IT-koordinatorerne, da SAS søgte efter nye IT-supportere. Opgaverne er fortsat de samme, herunder bestilling af installationspakker, installation af applikationer og oprettelse af netværksforbindelse m.m. Stillingen kræver ikke faguddannelse, men en grundlæggende viden om IT.

Parternes argumenter

Klager har anført, at Jan Waarkjær og Benny Freilow er omfattet af den mellem Scandinavian Airlines Danmark A/S og PROSA/SAS indgåede overenskomst, da de udfører arbejde omfattet af overenskomsten, og da de er medlemmer af PROSA/SAS. Jobbetegnelsen IT-koordinator er ikke nævnt i overenskomsten, men det er arbejdet bag betegnelsen, der er afgørende. Stillingen er en

fagspecialist, der refererer til IT-chefen, og jobprofilens nøglemaal vedrører IT, hvilket er typisk for en stilling omfattet af PROSA-overenskomsten.

Efter vidnet Annette Hansens forklaring må det lægges til grund, at stillingen svarer til en stilling som driftskonsulent, hvilket underbygges af Jan Waarkjær's forklaring om, at han har nogenlunde samme arbejdsområde, som da han var driftskonsulent omfattet af PROSA-overenskomsten.

SAS har opfundet en ny titel og henført den under en overenskomst, som den ikke er dækket af. Jan Waarkjær og Benny Freilow har ikke ledelses- og personaleansvar, og de er ikke særligt betroede funktionærer. Jan Waarkjær og Benny Freilow kan derfor ikke henføres til overenskomsten med Ledernes Hovedorganisation – en overenskomst, der er væsentlig ringere end overenskomsten med PROSA/SAS. SAS har uretmæssigt overført Jan Waarkjær til og indplaceret Benny Freilow på overenskomsten med Ledernes Hovedorganisation, hvilket er et groft brud på gældende overenskomst.

For dette brud skal SAS betale en bod, hvor der ved udmålingen skal tages hensyn til, at Waarkjær har tabt 50.000 kr. siden 1. februar 2006, og Freilow i 32 måneder har lidt under den månedlige løndifference mellem PROSA- og LH-overenskomsterne på 10.000 kr.. Der skal endvidere tages hensyn til, at der er tale om et groft brud, hvor SAS har anvendt fremgangsmåden til at presse PROSA/SAS under igangværende overenskomstforhandlinger.

Indklagede har anført, at det arbejde, der udføres af Jan Waarkjær og Benny Freilow, ikke er omfattet af PROSA-overenskomsten. Stillingsbetegnelsen IT-koordinator er ikke angivet i overenskomstens § 1, der udtømmende angiver overenskomstens anvendelsesområde. IT-koordinatorerne er et bindeled mellem SAS og CSC, og de skal ikke løse IT-opgaverne, men det er naturligvis en fordel, at man kender til området. Stillingen dækker overvejende over administrative opgaver og indkøb,

hvilket ikke er IT-arbejde, og samlet set må det lægges til grund, at stillingen ikke for halvdelens vedkommende indeholder IT-arbejde.

I modsætning hertil udfører en driftskonsulent egentligt programmeringsarbejde. Jan Waarkjær's stilling har ændret karakter under den ændrede selskabsstruktur, og Benny Freilow, der siden 1995 har været omfattet af overenskomsten med Ledernes Hovedorganisation, har lavet stort set det samme i alle årene. SAS har derfor ikke gjort noget forkert ved at henhøre stillingerne under overenskomsten med Ledernes Hovedorganisation og skal derfor frifindes.

Arbejdsrettens begrundelse og resultat

Efter bevisførelsen må det lægges til grund, at det arbejde, som Jan Waarkjær og Benny Freilow faktisk udfører som IT-koordinatorer hos SAS, i det væsentligste må anses for dækket af arbejdsbeskrivelsen for en driftskonsulent i parternes overenskomst.

SAS's overflytning af Jan Waarkjær til og indplacering af Benny Freilow på overenskomsten med Ledernes Hovedorganisation udgør herefter et brud på gældende overenskomst.

I hvert fald i 2006, da SAS overflyttede Jan Waarkjær fra PROSA-overenskomsten til LH-overenskomsten, burde det være klart for SAS, at både Jan Waarkjær og Benny Freilow efter deres aktuelle arbejde skulle være ansat under PROSA-overenskomsten. Ved bodsudmålingen tages derfor hensyn til, at SAS har opnået en besparelse for hver af dem på 50.000 kr. Der er derimod ikke tilstrækkeligt grundlag for at anse overenskomstbruddet vedrørende Benny Freilow for bodspådragende i perioden tilbage til det tidspunkt, hvor han meldte sig ud af LH og ind i PROSA.

På denne baggrund og under hensyn til overenskomstbruddets karakter fastsættes boden til 140.000 kr.

Thi kendes for ret

Scandinavian Airlines Danmark A/S skal inden 14 dage til FTF for PROSA - Forbundet af IT-professionelle for PROSA/SAS betale en bod på 140.000 kr.

Dansk Arbejdsgiverforening for Dansk Industri for Scandinavian Airlines Danmark A/S skal inden 14 dage betale 2.000 kr. i sagsomkostninger til Arbejdsretten.

Børge Dahl